

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 04.08.2025 г.			
42.	23.07.2025	Здравейте, Относно: BG16RFPR001-2.004 - Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията. Имам работещо предприятие, намиращо се на територията на гр. Батановци (п.к.2340), община Перник. В публикувания от вас: ""Списък на общините в обхвата на селските райони..." не намирам гр. Батановци. Следователно Не мога да кандидатствам? Благодаря	Видно от посоченото в т. 5 от Условието за кандидатстване, проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България, т.е. обхватът на мярката е цялата страна. Списъкът на общините в обхвата на селските райони на Република България, приложим за прилагане на подхода BOMP и за интервенция П.Г.3 „Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони” от СПРЗСР (Приложение 13) е включен в пакета документи по процедурата с оглед на ограничението, посочено в т. 11.2, подточка 2), т. 2.1, от Условието за кандидатстване, а именно: <i>„С оглед избягване на припокриването на интервенциите между ПКИП, Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 (ПРСР), както и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в България за периода 2023-2027 г. (СПРЗСР), подкрепа по настоящата процедура не могат да получат кандидати, които са:</i> <i>2.1. Микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия със седалище или клон със седалище на територията на селски район и са заявили за подпомагане дейности, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България (Приложение 13).“</i> Предприятия, които не попадат в обхвата на горепосоченото ограничение, и отговарят на всички изисквания по процедурата, биха били допустими кандидати.
43.	23.07.2025	Здравейте, към момента фирма има изградена фотоволтаична централа, която е само за продажба на ел. енергия. Фирмата има желание да започне да я използва само за собствени нужди, като включи батерии, които предвижда да закупи по процедурата. Допустимо ли е към момента на кандидатстване централата да бъде използвана за продажба, а ако проекта бъде одобрен, да се смени предназначението ѝ и то да стане само за собствени нужди и съответно да закупим батерии за нея?	Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 22 (т. 2). Допълнително, списъкът на документите, които се подават на етап кандидатстване, е посочен в т. 24 от Условието за кандидатстване.
44.	23.07.2025	Уважаеми дами и господа, Моля да поясните, в случай че кандидатът има изградена фотоволтаична централа и батерии към нея за собствено потребление, но капацитетът им е недостатъчен за нуждите на	Отговорност на кандидата е според спецификата на осъществяваната от него икономическа дейност и нуждите, които има, от една страна, и заложените по процедурата изисквания и ограничения, от друга страна - да прецени за какви активи/ оборудване/ съоръжения може да кандидатства от допустимите 16 групи

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		дейността на предприятието и затова планира за изгради допълнителен капацитет за производство и съхранение на фотоволтаична електроенергия за собствени нужди, кои активи от приложение 4.1. са допустими в този случай по отношение на новия допълнителен капацитет за производство и съхранение: • 14. Фотоволтаични панели с инвертори и 15. Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертори или • 16. ФТЕЦ (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)? Благодаря Ви за отговора.	технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3 и № 5 (т. 2).
45.	23.07.2025	Във връзка с условията за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията” имаме следните въпроси: 1. Допустим кандидат ли е предприятие, което извършва дейност „Производство на електрическа енергия“, с код по КИД-2008 – 35.11, произведена чрез изградена собствена фотоволтаична електроцентрала и продава произведената електроенергия -на свободния пазар, чрез Българската независима енергийна борса или -на предприятия – крайни потребители. чрез дългосрочни договори само за актив „ Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ (с цел повишаване ефективността на производствения процес); 2. Допустим кандидат ли е предприятие, което извършва дейност „Производство на електрическа енергия“, с код по КИД-2008 – 35.11, произведена чрез изградена собствена фотоволтаична електроцентрала и продава произведената електроенергия -на свободния пазар, чрез Българската независима енергийна борса или -на предприятия – крайни потребители. чрез дългосрочни договори	1. и 2. Съгласно посочено в т. 11.2, подточка 4) от Условията за кандидатстване, по настоящата процедура не могат да участват и да получат безвъзмездно финансиране предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, които попадат в сектор D “Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, съгласно КИД-2008 на НСИ (Приложение 11). Видно от информацията, представена в запитването Ви, икономическата дейност на предприятието е с код 35.11 „Производство на електрическа енергия“, който код попада в сектор D “Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, съгласно КИД-2008 на НСИ, и в тази връзка дружеството попада в обхвата на горещитираното ограничение по процедурата и не може да получи финансиране.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		за актив „Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ (с цел повишаване на мощността на електроцентралата) и актив „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ (с цел повишаване ефективността на производствения процес). Предварително благодарим за отговорите!	
46.	23.07.2025	Здравейте, Във връзка с допустимите дейности по процедурата, в частност разход „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“ – Сандвич панели и Прозорци с врати: 1. Допустимо ли е при изпълнение на мерки за ЕЕ със Сандвич панели на съществуващо хале с ламаринена обшивка в производствено предприятие, ламаринената обшивка да бъде изцяло премахната в резултат на проекта и единствен ограждащ елемент на халето да останат монтираните по проекта Сандвич панели? 2. Допустимо ли е за съществуващо хале в производствена база, бенефициентът да извърши ЗА СОБСТВЕНА СМЕТКА допълнителни СМР, свързани с конструктивно укрепване, ел. инсталации др., а по процедурата да заяви единствено допустимите Сандвич панели? 3. Допустимо ли е за съществуващо хале в производствена база, бенефициентът да извърши ЗА СОБСТВЕНА СМЕТКА СМР реконструкция и разширение на халето, а по процедурата да заяви единствено допустимите Сандвич панели? 4. В случай, че е допустимо бенефициентът да извърши допълнителни СМР в халето ЗА СОБСТВЕНА СМЕТКА, трябва ли да предостави снимки на халето (общ и близък план) преди датата на кандидатстване, както е описано на стр. 24 от Насоките за кандидатстване?	1. По процедурата не е налице конкретно изискване и/или ограничение, във връзка със запитването Ви. Обръщаме внимание, че съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция. 2. и 3. Посоченото в запитването Ви е допустимо, в случай че проектът отговаря и на всички останали изисквания по процедурата. 4. Обръщаме внимание, че активите по група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ (Приложение 4.1), попадат в обхвата на строително-монтажни работи (СМР). Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, кандидатите, които предвиждат дейности по проекта, свързани с изпълнение на СМР, следва да представят актуални цветни снимки и/или видеозапис (общ и близък план) на сградата и съответното помещение/помещения, в които се предвижда извършване на СМР. Такава визуална документация следва да бъде предоставена за всеки отделен вид СМР (в случай на повече от един) преди започване на строително-монтажни работи, както и непосредствено след приключване на същите, за да може реално да се удостовери резултатът от проектната реализация. От представените снимки и/или видеозаписи следва ясно

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			да бъде видима датата на заснемане, която при стартиране на СМР, трябва да е след датата на подаване на проектното предложение по настоящата процедура, а при приключване на СМР, следва да е преди края на изпълнението на проектните дейности. Непредставянето на изискуемата визуална документация може да доведе до непризнаване на част или на всички разходи, свързани с изпълнените СМР по проекта. Във връзка с изложеното, по процедурата не се изисква предоставяне на снимки за извършени от кандидата СМР за собствена сметка. Визуална документация (вкл. снимки) следва да бъде предоставена преди започване на строително-монтажни работи, както и непосредствено след приключване на същите, за СМР, финансирани по проекта.
47.	24.07.2025	Здравейте, Дейността ни е производствена. Притежаваме съществуваща производствена база. В същия град в началото на месец август на друг, притежаван от нас терен предстои изграждането на НОВА производствена база (вкл. сграда). Тази НОВА сграда се очаква да бъде въведена в експлоатация през април-май 2026 година. Вероятно – преди евентуалното сключване на АДФФП, но със сигурност преди края на срока за неговото изпълнение. Във връзка с това Ви молим да получим отговор на следните въпроси: 1. Не открихме в Условиата текстове, с които се ограничава придобиването на активи, употребата на които е свързана със сгради, които са в процес на изграждане към датата на подаване на проектното предложение или към датата на сключване на АДФФП. Считате ли за допустимо част от оборудването необходимо например за климатизацията и осветлението на НОВАТА сграда да бъде придобито в рамките на одобрен проект по настоящата процедура? (не става дума за топлоизолационни системи, а само за оборудване!). 2. Ако има значение молим да отнесете отговора си конкретно към два специфични случая: 2.1. Оборудване, което по тип, характеристики и функционалност е предвидено в одобрения (съгласно ЗУТ) инвестиционен проект.	1. и 2. По процедурата не е налице изрично изискване/ условие по отношение на сградите, свързани с инвестицията по проекта, към датата на подаване на проектното предложение или към датата на сключване на АДФФП. Също така, допустимостта на активите/ оборудването/ съоръженията съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1), не е обвързана с обстоятелството дали същите са предвидени или не са предвидени в одобрения инвестиционен проект на кандидата. Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условиата за кандидатстване, инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция. Допълнително, в същата т. 14.2 от Условиата за кандидатстване е указано, че активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, следва да бъдат използвани единствено от стопанския субект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		2.2. Оборудване, което по тип и характеристики НЕ Е предвидено в инвестиционния проект, а се явява допълнение. Например ФЕЦ. 3. Как стои въпроса с отдаване на помещения под наем в НОВАТА сграда, и по-конкретно: 3.1. В случай, че отдаваните под наем помещения (наемателите) ползват или НЕ ползват придобито в рамките на проекта оборудване? 3.2. В случай, че придобитото в проекта оборудване се използва само в помещения, в които се осъществява нашата основна икономическа дейност? (въпросът касае общото наличие на наематели в сградата). Предварително благодарим за отговора Ви!	на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за която е предоставена помощта, за период от минимум 3 (три) години от окончателното плащане, като независимо дали сградата е нает имот или собственост на предприятието, кандидатът следва да има фактически контрол върху ползването ѝ за срока на изпълнение на проекта и периода на проектна устойчивост (минимум 3 години от окончателното плащане). Също така е посочено, че кандидатите се задължават да не продават, преотстъпват и/или отдават под наем на трети лица активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, за период от 3 (три) години от извършване на окончателното плащане по проекта. При неспазване на изискването ще се определя финансова корекция, пропорционално спрямо периода, за който е налице неизпълнение. 3. Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, инвестиции в системи, които произвеждат енергия, са допустими за финансиране по процедурата, при условие че произвежданата от тях енергия е единствено за собствено потребление. Произведената енергия от тези системи не може да бъде предмет на търговска сделка за покупко-продажба през периода на устойчивост - 3 (три) години от окончателното плащане по проекта. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 14 (т. 4 и 5) и № 26.
48.	24.07.2025	Уважаеми дами и господа: 1. Допустимо ли е кандидатстване само за батерия, при положение че компанията не разполага с ФЕЦ и няма намерение да кандидатства за такъв по настоящата процедура. 2. Как се избира изпълнител в хода на изпълнение на проекта?	1. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 30 (т. 2). 2. Бенефициентът се задължава да прилага процедурите за избор на изпълнител, уредени в Закона за обществените поръчки (ЗОП) и нормативните актове по прилагането му, когато се явява възложител по смисъла на ЗОП. Когато не е възложител по смисъла на ЗОП, Бенефициентът прилага специфичните правила за определяне на изпълнител, предвидени в Глава четвърта от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) и приложимата подзаконова нормативна уредба. Опростените варианти на разходи, които се прилагат за активите по настоящата процедура, не отменят задължението да се спазват изцяло всички приложими правила на Съюза и националните правила, свързани с публичност, прозрачност, обществени поръчки, равни възможности, устойчива околна среда, държавни помощи и т.н. Подробна информация относно избора на изпълнител е представена в „Условието за изпълнение към административни договори за предоставяне на безвъзмездна

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б), буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2, т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027“, които са налични в публикувания пакет с документи по процедурата.
49.	24.07.2025	Здравейте, допустимо ли е по настоящата процедура да се заяви дизелов винтов компресор?	Посоченият в запитването Ви „дизелов винтов компресор“ не е допустим за финансиране по процедурата. По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1).
50.	24.07.2025	Специфика на проектната идея на предприятие-кандидат е, че трябва да инсталира 200kWp (т.14 от списъка с допустимите активи), за която допустимият разход е 545 434лв. Допустимо ли е: - В бюджета на проекта да заложим интензитет на финансиране 18,3%, при което допустимата БФП ще бъде 100 000лв. Приемете, че дружеството отговаря на всички останали правила на процедурата и искаме разяснение само за този хипотетичен казус. П.С. Разбира се, подобна хипотеза може да се получи за всеки един от допустимите разходи (или комбинация от тях) в процедурата и питането ни е с принципен характер. Считаме, че отговора ще позволи на много потенциални бенефициенти да определят правилно разходите, за които кандидатстват.	Посочената в запитването Ви хипотеза е допустима, в случай че кандидатът и проектът отговарят и на всички останали изисквания по процедурата. В допълнение и с цел максимална прецизност на отговора, обръщаме внимание, че съгласно точно фиксираната стойност под формата на единичен разход, посочена в Приложение 4.2 „Заявени активи съобразно Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“, за активи по група 14 „Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ с мощност 200 kW (съответстваща на сумата от изходящата (номинална) активна мощност на инверторите (изходните АС характеристики на всички инвертори) към фотоволтаичната система), допустимата по процедурата стойност е 208 286 лева (при 1 041,43 лева / kW).
51.	24.07.2025	Допустимо ли е кандидат с код на дейност, например 23.63 да заяви разходи за доставка и инсталация на Термопомпи и/или Слънчеви системи за топла вода и битово горещо водоснабдяване, които да се използват в производствената база, но не в самите производствени помещения (цехове/халета), а в административна сграда и/или столова и/или битови помещения към тях. Хипотетичният кандидат има допълнителна дейност, която също е допустима за финансиране по програмата. Ще приемете ли в този случай, че заявената подкрепа се отнася за основна/допълнителна дейност.	Съгласно посочено в т. 11.1, подточка 5) от Условието за кандидатстване, кандидатите по процедурата е допустимо да заявят подкрепа за кода на основната или на допълнителна икономическа дейност на предприятието съгласно КИД-2008 на НСИ въз основа на данни за 2024 г. В случай че на етап изпълнение на проектите се установи, че активи/ оборудване/ съоръжения се ползват във връзка с недопустима/и дейност/и, предоставените средства (в случай на изплатени такива) подлежат на възстановяване. По процедурата не е допустимо инвестициите по проекта да се използват за административни/ битови нужди на предприятието-кандидат.
52.	24.07.2025	Добър ден, по процедура BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за	В т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване изрично е указано, че инвестиции в системи, които произвеждат енергия, са допустими за

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		съхранение на енергия в предприятията” имаше следното изискване ""Инсталираната мощност на изградената фотоволтаична система не следва да надвишава повече от 2 (два) пъти размера на предоставената мощност, съгласно актуален договор на кандидата с електроразпределителното дружество (ЕРД), но не повече от 1 MW."" Моля за разяснение дали същото е приложимо и за процедура BG16RFPR001-2.004 ""Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията""?	финансиране по процедурата, при условие че произвежданата от тях енергия е единствено за собствено потребление. В същата т. 14.2 от Условието за кандидатстване е посочено, че инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция.
53.	24.07.2025	Здравейте, 1. Допустимо ли е две предприятия да кандидатстват с две отделни проектни предложения, ако едно и също физическо лице е едноличен собственик на капитала и на двете юридически лица, но кодовете им на икономическа дейност не попадат в рамките на същия тризначен цифров код (група) съгласно КИД-2008 на НСИ? Едното предприятие е с КИД 55.10, другото предприятие е с КИД 56.10 и не оперират на съответен или вертикално свързан пазар по смисъла на чл. 4, ал. 8 от ЗМСП. 2. Правилно ли е тълкуването ни, че ако едно предприятие на база индивидуален отчет е реализирало нетни приходи от продажби под 1 000 000 лв. за 2024 г., то не би било допустим кандидат по процедурата, ако поради свързаност с други предприятия, попада в категория средно предприятие? Благодаря!	1. Посоченото в запитването Ви не е допустимо, в случай че двете предприятия отговарят и на всички останали изисквания по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 15 (т. 1). 2. Посоченото в запитването Ви тълкуване е правилно. Съгласно т. 11.1, подточка 4) от Условието за кандидатстване, при определянето на нетните приходи от продажби за 2024 г. ще се вземат предвид само данните от индивидуалния Отчет за приходите и разходите за 2024 г. на предприятието-кандидат, без да се отчитат данните на свързани предприятия и/или предприятия-партньори (ако е приложимо), послужили за определяне на категорията на кандидата съгласно ЗМСП. В конкретния случай, посочен в запитването, в случай че предприятието-кандидат е реализирало нетни приходи от продажби за 2024 финансова година под 1 000 000 лева и е категория „средно предприятие“ по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия поради свързаност с други предприятия, същото не е допустим кандидат по процедурата.
54.	24.07.2025	Здравейте, допустимо ли е по настоящата процедура да се заявят активи от група 14. ФОТОВОЛТАИЧНИ ПАНЕЛИ В КОМБИНАЦИЯ С ИНВЕРТОР/И или от група 16. ФОТОВОЛТАИЧНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЦЕНТРАЛА (ВКЛЮЧВАЩА СОЛАРНИ ПАНЕЛИ, ИНВЕРТОРИ, БАТЕРИИ И ДРУГИ КОМПОНЕНТИ, НЕОБХОДИМИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ЦЕНТРАЛАТА), ако	Посоченото в запитването Ви е допустимо, в случай че кандидатът и проектът отговарят и на всички изисквания по процедурата. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3 и № 5 (т. 2).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		предприятието има вече изградена ФЕЦ, финансирана изцяло със собствени средства?	
55.	24.07.2025	Допустимо ли е строителна фирма да кандидатства за оборудване на фургони при съблюдаване на всички други условия за допустимост. По-конкретно, въпросът е дали е допустимо тези фургони да се оборудват с Енергоспестяващи осветители и Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и. Енергоспестяващи осветители са необходими за подобряване на енергийната ефективност. Фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и ще се поставят върху фургоните и ще захранват производствения процес на фирмата на строителните обекти, които изпълнява (захранване на осветление, захранване на машини, зарядни станции и др. на обекта). Ще бъде спазено условието „активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, да бъдат използвани единствено от стопанския субект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за която е предоставена помощта, за период от минимум 3 (три) години от окончателното плащане, като независимо дали сградата е нает имот или собственост на предприятието, кандидатът следва да има фактически контрол върху ползването ѝ за срока на изпълнение на проекта и периода на проектна устойчивост (минимум 3 години от окончателното плащане).	Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 51.
56.	24.07.2025	Здравейте, В УК на стр. 7, част от т. 7. Индикатори - е посочено: ""2) Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия)."" На стр. 20 в пояснение 25 също е посочено, че се имат се предвид документите за отчитане на индикатор RCO01 „Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия)” и индикатор RCO02 „Подпомагани предприятия	Съгласно посочено в т. 11.1, подточка 3) от Условието за кандидатстване, допустими по процедурата са кандидати, които са микро, малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия и Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36). По процедурата не са допустими големи предприятия.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		чрез безвъзмездни средства”, посочени в Приложение 7 към Условията за кандидатстване. В същото време на стр. 10 е посочено, че помощта се отнася за микро, малки и средни предприятия, както и Раздел 11. Допустими кандидати, т.3 също е посочено кандидатите да са микро, малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия. Моля да поясните дали ГОЛЕМИ ПРЕДПРИЯТИЯ са допустими кандидати.	Наименованието на индикатор RCO01 „Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия)“ е заложено по всеобхватно, защото се използва за измерване на изпълнението на различни процедури по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027 (ПКИП), като по част от тях биха били допустими и големи предприятия.
57.	25.07.2025	Здравейте, моля за отговори по запитванията по-долу, за повече яснота и тълкуване на условията на настоящата процедура: 1) Допустим кандидат ЮЛ, съгласно условията на процедурата, е предвидил инвестиция във ФЕЦ и изграждането ѝ на покривно пространство на сградата на търговското предприятие - пречка ли е за допустимостта, ако на етап кандидатстване, обектът/сградата на предприятието, на чийто покрив ще се разположи системата, все още няма АКТ16? 2) Необходимо ли е Кандидат по процедурата, допустим ЮЛ съгласно останалите условия на мярката, да има индивидуална партия за ел.енергия към ЕРП и да е възможно проследяването на направени разходи за ел.енергия за предишни периоди, ако проекто предложението по настоящата процедура предвижда инвестиция във ФЕЦ? Води ли до недопустимост, ако Кандидатът (отговарящ на другите критерии за допустимост по процедурата ЮЛ) няма предишни направени разходи и потребление на ел.енергия, които да се вземат за ""база"", а преценката за капацитета на желаните нови активи по проекта (панели, батерия, ФЕЦ, т.н) са обект на преценка на Кандидата - на база идеен проект? Поздрави,	1. и 2. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 1, № 4, № 5, № 10, № 11, № 27 (т. 3) и № 52.
58.	25.07.2025	Здравейте, Допустим кандидат ли е фирма, която е създадена преди 31.12.2022 г., но няма дейност за 2023 г? Същата фирма има дейност през 2022 г. и 2024 г. и съответно има отчетени приходи и разходи през тези години. За 2023 г. няма нито приходи, нито разходи. Ако кандидатът е допустим, моля дайте информация какви стойности	Кандидати, регистрирани не по-късно от 31.12.2022 г., биха били допустими, в случай че отговарят и на всички останали изисквания по процедурата. В случаите, при които стойности в индивидуални отчети на кандидата за една или няколко от изследваните години (2022 г., 2023 г. и 2024 г.) са нулеви или липсва стойност, се приема, че същата е „0“ (нула) и с тази стойност се взема предвид при съответните изчисления за нуждите на процедурата.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		трябва да се запишат за 2022 г (нули ли?) за да се изчислят неговите точки от критериите за оценка.	Както е указано в документите по процедурата, данните за останалите години, необходими за оценка на проекта, се вземат по служебен път от съответните отчети на предприятието, подадени към Националния статистически институт.
59.	25.07.2025	Здравейте, Като пояснение към предишния ми въпрос моля имайте предвид, че коефициентите в критериите за оценка за 2022 година не могат да се изчислят, тъй съгласно формулите за тяхното изчисление трябва да се дели на нула, което е математически невъзможно. Затова, моля дайте пояснение дали в таблицата за оценка коефициентите за 2022 година трябва да се запишат със стойност нула.	В Приложение 5 - „Критерии и методология за оценка на проектните предложения“, раздел II „Критерии за техническа и финансова оценка“, в колона „Основни източници на проверка“ подробно е указан начина на изчисляване/ оценка на всеки един от критериите. В случаите, при които при изчисляването на коефициентите по раздел I. „Финансова стабилност на кандидата“ от техническата и финансова оценка на проектните предложения, коефициентът за дадена година не може да бъде изчислен поради наличието на „0“ (нула) в знаменателя, данните от тази година не се вземат предвид. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 58.
60.	25.07.2025	Във връзка с обявената процедура имаме следните въпроси: 1. Като част от проектното предложение искаме да включим закупуване на термопомпа въздух-въздух. В приложение 4.2 на страница 2 ""Термопомпи"" е посочена цена за такъв вид термопомпи с мощност от 10 до 50 kW, което за нашето работно помещение е недостатъчно като мощност. Можем ли в нашето проектно предложение да включим закупуване на повече от една термопомпа възду-въздух, като за всяка една от тях максималната мощност ще бъде до 50 kW, като при формиране на бюджета ще се съобразим с посочените пределни цени. 2. По отношение на възможността за финансиране на ЛСС имаме следното питане. В случай, че заявим финансиране за ЛСС, които да бъдат използвани за съхранение на електрическа енергия произвеждана от ФЕЦ - наша собственост използван изцяло за собствени нужди, то на какъв етап (кандидатстване и/или отчитане) ще следва да се представят документи за съответния ФЕЦ? Допустимо ли е да заявим подкрепа за ЛСС в случай, че за изгрената ФЕЦ не разполагаме със сключено допълнително споразумение с ЕРП, тъй като за промишлените ни нужди ползваме ток от наемодателя ни и нямаме собствена точка на присъединяване. Така описаните обстоятелства са породени от спецификата на ползваните от нас помещения и не са в резултат на наше бездействие, а от обективна невъзможност.	1. По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ (Приложение 4.1). Отговорност на кандидата е според спецификата на осъществяваната от него икономическа дейност и нуждите, които има, да залага съответните количества от допустимите активи, като представи в проектното предложение необходимата информация за това. 2. Съгласно т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“, същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) или към вече налична ФТЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Обръщаме внимание, че съгласно посоченото в същата т. 14.2 от Условието за кандидатстване, инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		3. При положение, че процедурата е обявена с опростен вариант на разходи, то какви документи следва да бъдат представени при отчитани, освен такива за доказване на постигнатите резултати? Следва ли да се предоставят разходно-оправдателни документи и всички обичайни документи придружаващи обичайните междинни/финални отчети? В случай на реализиране на икономия от заложените разходи за дадена дейност (например на база проведена процедура за избор на изпълнител) следва ли тя да се отчете на реалната покупна стойност или отчета се подава са стойностите посочени в Приложение 4.2? 4. В случай на необходимост от провеждане на процедури по реда на ПМС № 4 то остава ли възможността за предварителен контрол на процедурите за избор на изпълнител и остава ли последващия контрол задължителен? 4. От публикуваните до момента отговори на въпроси моля за потвърждение при ФЕЦ с максимална изходяща мощност от 150 kW е допустимо да се кандидатства за ЛСС с капацитет 150 kWh или повече?	В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция. 3. Съгласно посочено в т. 14.2 от Условията за кандидатстване, допустимите по процедурата разходи представляват точно фиксирана стойност на съответните активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) и използването на енергия от възобновяеми източници (ВИ), които са допустими под формата на единични разходи в съответствие с чл. 53, пар. 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ. Плащането на съответните единични разходи (точно фиксираната им стойност) ще се извършва от Управляващия орган (УО) въз основа на постигнат конкретен резултат, а именно въведени активи/ оборудване/ съоръжения в областта на ЕЕ и използването на енергия от ВИ, надлежно отчетени от бенефициента и одобрени от страна на УО (т. 14.2 от Условията за кандидатстване). В тази връзка и с оглед прилагането на единични разходи по процедурата, бенефициентът има ангажимент да отчете постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения, посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. 4. С оглед спецификата на определяне на размера на допустимите по процедурата разходи, Управляващият орган не предвижда извършване на предварителен или последващ контрол на проведените от бенефициентите процедури за избор на изпълнител. 4. Разбирането Ви е правилно. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3 и № 32.
61.	25.07.2025	Здравейте! Искам да попитам, ако имам изградена ФЕЦ , енергията от която използвам за собствени нужди и същевременно имам сключен договор за продажба на неизползваната такава, мога ли да участвам по тази програма за увеличение на производствената мощност , поставяне на батерии за съхранение за да мога да премина изцяло в производство за собствено потребление?	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2) и № 30 (т. 1).
62.	25.07.2025	Здравейте, Искаме да попитаме дали към допустимия за финансиране актив Термопомпа могат да бъдат включени и вътрешните тела за оползотворяване на енергията? Ако може какъв вид актив следва да въведем в приложение Приложение 4.2 „Завени активи съобразно	По процедурата е допустимо заявяване на разходи под формата на единични разходи единствено за активи/ оборудване/ съоръжения в общо 16 групи технологии съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“?	Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 30 (т. 3 и т. 4).
63.	25.07.2025	Здравейте! Моля за отговор на следния въпрос: При попълване на Приложение 4.2. относно актив „Чилър“ коя мощност се взема предвид „отдавана“ или „консумирана“? Предварително благодаря!"	За активите по група 6 „Чилъри“ съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ (Приложение 4.1), при попълването на колона 9 „Стойност/размер/величина от съответния диапазон (напр., W, kW, m2, m3/h, бр., Liter или др.) (от кол. 3)“ на Приложение 4.2 „Заявени активи съобразно Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници“ трябва да се посочи съответната отдавана мощност.
64.	25.07.2025	Уважаеми дами и господа, в условията за кандидатстване никъде не е заложено изискване да се изготви предварително технически проект за енергийна ефективност или енергийно обследване (енергиен одит). Подобни документи, ще бъдат ли изискуеми от Вас и за какви условия на кандидатстване? Пример: Ако фирма желае да закупи соларни панели и да ги разположи върху собствена сграда, за производството на електроенергия за производствени нужди, ще е необходимо ли да се изготви такъв проект?	Документите, които се подават на етап кандидатстване са посочени в т. 24 от Условията за кандидатстване. В т. 26 от Условията за кандидатстване са посочени документите и информацията, които следва да бъдат представени преди сключване на административен договор от предложените за финансиране кандидати. Отчитането на постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/оборудване/ съоръжения се извършва посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори.
65.	25.07.2025	Уважаеми дами и господа, Имам въпрос относно критериите за оценка: Ако коефициент на рентабилност на EBITDA за някоя от посочените години 2022 г., 2023 г. или 2024 г. се окаже отрицателно число, то при пресмятане на следнопретеглената стойност на EBITDA за трите години как следва да подхоодим: приемаме стойността на EBITDA с неговата отрицателна стойност или приемаме, че стойността за тази конкретна година е нула? Същият въпрос и за показател Претеглен коефициент на брутна добавена стойност.	Изчисляването на съответните коефициенти по критериите за техническа и финансова оценка се извършва съгласно указаните формули в колона „Основни източници на проверка“ в раздел II „Критерии за техническа и финансова оценка“ от Приложение 5 - „Критерии и методология за оценка на проектните предложения“. В конкретния пример, посочен във Вашето запитване, ако коефициент на рентабилност на EBITDA за някоя от посочените години (2022 г., 2023 г. или 2024 г.) е отрицателно число, то при пресмятане на претегления коефициент на рентабилност на EBITDA за трите финансови години (2022 г., 2023 г. и 2024 г.), се приема коефициент на рентабилност на EBITDA за съответната година с неговата отрицателна стойност. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 58 и № 59.
66.	25.07.2025	Здравейте! Моля за отговор на следния въпрос:	Помощта по настоящата процедура се предоставя при условията на режим „минимална помощ“ (de minimis), съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		По процедурата, допустим кандидат ли е предприятие в „затруднено положение“? Предварително благодаря!	Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis”, и в тази връзка не е налице ограничение да кандидатстват и предприятия в „затруднено положение“.
67.	25.07.2025	Уважаеми дами и господа, Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: Нашето дружество разполага с изградена фотоволтаична електроцентрала, като произведената енергия се използва основно за покриване на собствените ни нужди. За количествата електроенергия, които надвишават вътрешното потребление, е сключен договор с електроразпределително дружество за продажба на излишната енергия. Поради увеличаване на потреблението на електроенергия, предприятието е предприело действия за прекратяване на договора за изкупуване и преминаване към изцяло собствено потребление на произведената енергия. В тази връзка, бихме желали да получим разяснение: Ако договорът за продажба на излишна енергия бъде прекратен, ще се счита ли предприятието за допустим кандидат по процедурата, в случай че проектното предложение включва инвестиция в батерии за съхранение на произведената електроенергия? Ако отговорът е положителен, моля за уточнение към коя дата следва да бъде прекратен договорът за продажба на електроенергия – към датата на подаване на проектното предложение или към датата на сключване на договора за финансиране? Моля, при отговора да се приеме, че предприятието отговаря на всички останали условия за допустимост. Благодаря предварително!	По процедурата не е налице изискване по отношение на дата, на която следва да бъде прекратен договор за продажба на електроенергия, ако такъв е наличен. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2) и № 30 (т. 1).
68.	27.07.2025	Здравейте, моля за Вашето експертно мнение относно следното: 1. Ако кандидат е изградил система с фотоволтаични панели на стопански начала до момента, може ли да кандидатства за закупуване на инвертор и/или батерия и ще се изисква ли документи за изградените панели на стопански начала?	1. и 4. По процедурата са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Във връзка със запитването Ви, в списъка, съгласно Приложение 4.1, са посочени като допустим активи по група 14 „Фотоволтаични панели в комбинация с

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		2. Може ли да се изгради нова система -панели с инвертор на покрив, със съществуващи панели и може ли тези панели да се включат към системата, която ще се изгради по процедурата? 3. Кандидатът има договор с ЕРП и собствена партида и има й договор с посредник за доставка на ел. енергия. Има ли изискване и може ли да бъде пречка наличието на такъв договор с посредни на пазара за ел. енергия? 4. За актив „термопомпа въздух-въздух“, моля за разяснение какви са необходимите документи и изисквания, за да бъде разходът признат като допустим и коректно отчетен при изпълнение на проекта.	инвертор/и“, група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ и група 16 „Фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“. Относно необходимите документи, моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 64. 2. и 3. Съгласно т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“, същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа централа (ФТЕЦ) или към вече налична ФТЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2), № 30 (т. 1) и № 67.